

Következik

OKTÓBER 17. szombat

9.30 és 11 h (választható)

SZOMBATI MATINÉHANGVERSENYEK/1

A NORVÉG HŐS

karmester és műsorvezető:

Dubóczky Gergely

OKTÓBER 27. kedd

VASZY/1

MAHLER 4

szólista: **Baráth Emőke** – szoprán

vezényel: **Dubóczky Gergely**

Koncertjeinkre jegyek válthatók online a jegymester.hu oldalon, személyesen a Filharmónia szegedi jegyirodájában (Klauzál tér 7, az iroda nyitvatartásáról kérjük tájékozódni a Filharmónia honlapján!) vagy koncert előtt egy órával a helyszínen.

Kövessen minket
a Facebookon is!

SZEGEDI SZIMFONIKUS ZENEKAR

H-6720 Szeged, Széchenyi tér 9.

Tel./Fax: 62/420-256, 426-102 és 20/250-2624

Web: www.symph-szeged.hu

E-mail: orch@symp-h-szeged.hu

Igazgató: Gyüdi Sándor

FILHARMÓNIA MAGYARORSZÁG

– **SZEGEDI IRODA**

H-6720 Szeged, Klauzál tér 7.

Telefon: 62/425-260

NEMZETI KULTURÁLIS
TÁMOGATÁSKÉZELŐ

2026/27

A MUZSIKA MEGSZÓLÍT

**SCHUMANN ÉS
SOSZTAKOVICS**

**SZEGEDI
SZIMFONIKUS
ZENEKAR**

2026. OKTÓBER 13.

kedd 19.30 h, Szegedi Nemzeti Színház
FRICSAY

SCHUMANN ÉS SOSZTAKOVICS

■ **R. Schumann:**
Genoveva, Op. 81 – Nyitány
■ **Zongoraverseny, a-moll, Op. 54**

■ **D. D. Sosztakovics:**
IX. szimfónia, Esz-dúr, Op. 70

szólista: **Zalánki Rita** – zongora

vezényel: **Pál Tamás**

*Ez a hangversenyműsor a 19. és 20. század remekmű-
vein keresztül a dráma, a líra és az ironikus groteszk
különböző ívét rajzolja meg. A felcsendülő darabok
nemcsak zenei komplexitásuk miatt figyelemre méltóak,
hanem azért is, mert mindhárom mű egy-egy
alkotói válság, átmenet vagy történelmi nyomás
kontextusában született.*

A koncertet **Robert Schumann** (1810–1856) **egyetlen operájának, a Genovevának a nyitánya (Op. 81)** indítja. Az 1847/48-ban komponált opera alapját középkori legenda és Friedrich Hebbel drámája adta. Bár maga a teljes színpadi mű bemutatásakor nem aratott osztatlan sikert, a nyitány önálló koncertdarabként hamar meghódította a pódiumokat. Schumann zenekari művészetének egyik csúcspontja, s egyben a 19. századi romantikus szimfonikus irodalom egyik legkoncentráltabb, legdrámaibb darabja is, melyben a szerző a hagyományos szonátaforma kereteit teljesen alárendeli a lelki folyamatok és a drámai történés ábrázolásának.

Az alpmű cselekménye a 8. században játszódik, és Brabanti Genoveva középkori legendáját dolgozza fel, a történet a hűségéről, a cselszövésről és az ártatlanság végső diadaláról szól. Van benne hadba vonuló férj, aki feleségét a hűségesnek vélt szolgálatra bízta; szolgáló, aki beleszeret úrnőjébe s megpróbálja elcsábítani, de a tiszta erkölcsű asszony visszautasítja; van bosszú, ármánykodás, fekete mágia, varázslás, s van boldog végkifejlet, amikor kiderül az igazság, a rossz elnyeri méltó büntetését, a jó pedig jutalmát.

Az első rész (lassú bevezetés) érdekessége annak harmóniavilága: a zene folyamatosan hullámszik és keresi a feloldást. A második részben (expoziáció) a melléktéma lágy, lírai dallama képviseli Genoveva tisztaságát és az imát. Érdekessége, hogy nem hoz megnyugvást, mert a háttérben a fafűvósok szagigatott ritmusai emlékeztetnek a leselkedő veszélyre. A harmadik (kidolgozási) rész a zenei motívumok csatamezeje. Schumann nem egyszerűen variálja a témákat, hanem egymásnak ereszti őket. A feszültség nőttön nő. A negyedik részben (visszatérés és coda) megszólal egy himnikus, győzedelmes téma, kürtök és fanfárok témája, amelyet a rezesek vezetnek fel, mely egyértelműen az alpmű, az opera végkifejletére utal: Genoveva ártatlansága bebizonyosodik, a gonosz elbukik, s a darab ujjongó, katartikus gyorsulással ér véget.

A műsor középpontjában Schumann talán legnépszerűbb és legszemélyesebb zenekari alkotása, az **a-moll zongoraverseny (Op. 54)** áll. A darab keletkezéstörténete szorosan összefonódik felesége, Clara Wieck iránti szerelmével. Schumann eredetileg egy egytételű fantáziát írt zongorára és zenekarra, amelyet Clara ösztönzésére bővített ki később teljes versenyművé. A darab szakít a korabeli, tisztán virtuóz, csillogó zongoraversenyek hagyományával; itt a hangszer és a zenekar nem rivalizál, hanem szerves, kamarazenei egységben lélegzik együtt. Az első tétel a zongora erőteljes akkordfelütésével indul, majd egy mélyen lírai, sóhajtásszerű dallammal folytatódik. A második tétel (Intermezzo) egy búgó, intim párbeszéd a szólista és a fafűvósok között, amely megszakítás nélkül torkollik a zárótétel (Allegro vivace) ujjongó, szinkópás ritmusokkal teli, fényes A-dúr örömenéjébe.

Az est második felében éles stílus- és korszakváltással Dmitrij **Dmitrijevic Sosztakovics** (1906–1975) **IX. szimfóniája (Esz-dúr, Op. 70)** csendül fel. Az 1945-ben bemutatott mű igazi politikai és zenei provokáció volt a maga korában. A Szovjetunió a II. világháború megnyerése után egy monumentális, győzelmi himnuszot várt a zeneszerzőtől – egyfajta „szovjet Beethoven-kilencediket” kórossal és hatalmas zenekarral. Sosztakovics azonban egy meglepően rövid, klasszicizáló formájú, ironikus és játékos művet alkotott. A darab az indulók és a cirkuszi zenék paródiájával indul, miközben a felszín alatt mély szorongás és tragikum húzódik meg. A negyedik tétel vezérszólsó harsonaívét követő fagottszólsó a gyász és a tétetlenség hangja, amely végül egy kárörvendő, szinte hisztérikus zárótételbe csap át. Sosztakovics ezzel a szimfóniával nem a győzelmet ünnepelte, hanem a diktatúra abszurditására és a háború igazi áldozataira emlékeztetett.

A II. világháború lezárásának évében bemutatott mű eredetileg a szovjet hadsereg győzelmét volt hivatott köszönteni, de végül – a zeneszerző szavaival – „az előző két szimfóniától eltérően nem tragikus-hősi karakterű, hanem áttetsző, könnyen áttekinthető, a könnyed, derűs hangulat hatja át”. A komponista a bemutató előtt megjegyezte: „a zenészeknek öröme telik majd az eljátszásában, a kritikusoknak pedig az elmarasztalásában”. Nem lett igaza – utóbbiak is elismerően szóltak róla; azóta is gyakran hallható a világ hangversenytermeiben.

Sosztakovics, a könyörtelen szovjet kommunizmus különleges tehetségű orosz zeneszerzője, Szolomon Volkov zenetörténész szerint „csaknem négy évtizeden át, egészen a haláláig túsznak, elítéltek tekintette magát... Sosztakovicsot nem gyilkolták meg, még csak a Gulag szigetvilágában sem kellett élnie, sőt volt idő, amikor afféle hivatalos szovjet zeneszerzőnek, majd hogyanem kirakati bábnak tartották...”. Bölcsességével azonban kijátszotta a diktatúrát, olyannyira, hogy a rendszert titokban megvető orosz művészek, értelmiségiek bálványa volt, akinek magatartásából/művészetéből erőt meríthettek.

A szimfóniának már az első üteméből humor és játékoság, vidámság és jókedv árad. Zenéje szellemes, hangulatos, szórakoztató muzsika. Humorát leginkább a fafűvósoknak, pezsgő táncosságát a vonósoknak köszönheti. Drámái II. tételét régi emlékek fájdalma szülhette. A Presto tételben a játékos virtuozitás a fő elem. Ehhez megállás nélkül kapcsolódik egy gyászos hangulatú Largo tétel, amelynek sirató jellegét a fagottszólsó adja meg. A fagott hirtelen átcsap egy fanyar humorú témába. Az ezt követő táncos karakterben prokofjevi izeket idéző balettszerűség érződik. Zseniális hangszerezés, az orosz iskola kiváló egyéniségének kiváló alkotása! Zenéjének „örömeiben” mindvégig álcázott dráma lappang, de végül mégis az életbe vetett hit, a boldogság kerekedik felül.

Zalánki Rita zongoraművész, a 2008-as operaszegontól a Szegedi Nemzeti Színház operatársulatának korrepetitora. Egerben járt zeneiskolába, 2000-ben és 2001-ben szerezte első két diplomáját

Miskolcon, majd 2004-ben a budapesti Zeneakadémián, ahol korrepetitor szakra vették fel: a legendás Varasdy Emiliától tanulta meg, hogyan kell dalt kísérni és énekesekkel dolgozni. Az operáról pedig mindent Pál Tamástól tud. Jól indult a pályája, több zongoraversenyt is megnyert, többek között azt is, amit a Chopin-évbén, 1999-ben Szegeden rendeztek.

A diploma megszerzése után a Zeneakadémia rögtön szerződtette, Marton Éva asszisztense lett az énektanszakon. Szólókoncerteket adott, koncerteken kísért itthon és külföldön, Milánóban szólóestje volt a Verdi-konzervatórium Puccini-termében. Több jelentős budapesti operaprodukció betanításában vett részt, a continuo szólamot játszotta Michael Haydn Andromeda e Perseo világelső CD-felvételén. Az utóbbi években nagy sikert aratott Mozart d-moll zongoraversenyének (K. 466) és Bartók III. zongoraversenyének előadásával.

Pál Tamás 1937-ben Gyulán született. Zongorát, zeneszerzést és karmesterséget tanult a budapesti Zeneakadémián. 1960-ban, még főiskolás korában kezdődött karrierje a Magyar Állami Operaházban, ahol olyan karmesterek asszisztenseként dolgozott, mint Ferencsik János és Lamberto Gardelli. 1964-ben a Szöktetés a szerájból dirigenseként debütált, majd a teljes olasz repertoárt vezényelte, és megkezdte hangversenyző tevékenységét a budapesti zenekaroknál. 1975-től 1983-ig szegedi főzeneigazgatóként, vagyis a Szegedi Szimfonikus Zenekar igazgatókarnagyaként és operaigazgatóként működött. Rendkívül széles karmesteri repertoárján számos ritkaság szerepel, jelentős művek ősbemutatóját és magyarországi bemutatóját vezényelte. Lemezei, köztük több nagydíjas felvétel, a Hungaroton mellett neves külföldi cégeknél készültek. Rendszeresen dirigál Európa országaiban, a kilencvenes évektől különösen Olaszországban, Franciaországban, Hollandiában, valamint Dél-Amerikában. 2001-től 2006-ig a Szombathelyi Szimfonikus Zenekar művészeti vezetője volt, 1999-től a Zeneakadémia, az utóbbi években a Szegedi Tudományegyetem Bartók Béla Művészeti Karának oktatója. 2008-tól 2018-ig a Szegedi Nemzeti Színház első karmestere volt, a színházban a mai napig aktív. 1975-ben Liszt-díjjal, 1997-ben Kiváló művész címmel tüntették ki. 2009-ben Szeged Kultúrájáért díjjal, míg 2016-ban Pro Urbe díjban részesült. Dirigensi tevékenységén túl számos opera újrafelfedezése kötődik a nevéhez, több opera librettójának fordítója, rendezőként nagy sikerű operaelőadásokat állított színpadra a Szegedi Nemzeti Színházban.